

De eeuw van **SHO** Weerterland Nel van Gemert-Stockmans

In 1601 werd Nederweert bezocht door de Hollandse veldheer prins Maurits van Oranje en zijn leger. Hijzelf logeerde met zijn staf in de herberg die wij kennen als Bi-j Siem. Hij verbleef er maar één nacht maar stak zijn ogen niet in zijn zak. Het viel hem op dat Nederweert zo'n groot dorp was. Maar meer nog dan dat: er woonden opvallend veel oude mensen, sommigen werden zelfs 100 jaar, en ze waren opvallend schrandere van geest. Die hoge leeftijd was toen een grote zeldzaamheid, en nu nog steeds meer uitzondering dan regel.

De eeuw van Nel

Vier eeuwen later is Nel van Gemert-Stockmans zo'n spreekwoordelijke uitzondering in Nederweert. En niet alleen vanwege haar 100-jarige leeftijd waarop zij op 30 juli kwam te overlijden. Tot op hoge leeftijd fris van geest en begiftigd met een fabelachtig geheugen. Trots op haar al ontelbare malen verlengde rijbewijs en niet zo heel lang geleden nog grote delen van Limburg doorkruisend met haar auto. Wonend op Staat tot in haar laatste levensjaar sloeg ze geen TV-actualiteitenprogramma over en de krant spelde ze dagelijks van a tot z. En na alles gelezen te hebben knipte ze uit wat ze interessant vond en wilde bewaren. En dan niet te vergeten het rikken en jokeren in de Pinnenhof. Hersengymnastiek was Nel niet vreemd.

Profetisch

De interesse voor het nieuws en de politiek had ze van haar vader geerfd. Die was erg geïnteresseerd in politiek en Nel hoorde haar vader in 1933 aan de keukentafel nog profetisch zeggen: *"In Duitslandj dao gieget hieëlemaol verkieërdj want dao kömtj 'ne faute aanne macht. Waat ich uch zegk: straks dan zeen vae aanne beurt"*. En precies zo liep het af. Nel groeide op in de crisistijd, toen armoede, werkeloosheid en honger de standaard waren voor veel mensen. Tot haar eerste schoolherinneringen hoort het straatbeeld van arme vrouwen die restjes vlees bedelden bij de lokale slagers om hun grote gezinnen te kunnen voeden.

Gezin en bedrijf

Nel was een begaafde vrouw met een brede interesse. Zoals het meestal het geval was in de tijd van haar jeugd, waren er weinig mogelijkheden om door te leren, en voor meisjes al helemaal niet. Ook voor Nel betekende dat dus thuis blijven en hard werken

op de boerderij op de Heijsterstraat. In 1952 trouwde ze met Sjeng van Gemert, van de Hoge Notte op de Heerweg, en stichtten ze hun eigen gezin en bedrijf.

Reservesokken

Je hebt van die mensen die men wel een wandelend geschiedenisboek kan noemen. Nel was zo iemand. Al vanaf 1983 heb ik haar vele malen mogen interviewen. Ze had een geheugen om een boek mee vol te schrijven. En dat deed ze dus ook in de letterlijke zin. Want de laatste 20 jaar van haar leven besteedde ze aan het vastleggen van haar herinneringen in haar eigen geschiedenisboek. In een prachtig typisch meisjeshandschrift zoals je dat tegenwoordig niet meer ziet. Dat had ze geleerd op school, bij de zusters. Elke dag een lange voettocht vanuit het ouderlijk huis op de Heijsterstraat, pal op de Weerter grens, naar het dorp en terug. *'Ein half oor en vieef minute laupe, as-dejje driëe (snel) leeptj'*, vertelde ze me later. En altijd met een paar reservesokken bij zich om op school te wisselen, want de wegen in Boeket waren toen nog onverhard en hadden vaak verraderlijk diepe modderkuilen.

Sneller dan ooit

Nel van Gemert is een van de laatste Mohicanen. Een lid van de snel kleiner wordende generatie die al leefde in een tijd waarin alles wat wij nu normaal vinden, nog niet of maar net bestond. In haar geboortjaar 1923 had bijna niemand in Nederweert elektriciteit en werden de huizen verlicht met petroleumlampen. Er waren in het hele dorp een stuk of tien telefoonaansluitingen (alleen maar in de Kerkstraat) en maar twee of drie auto's. Water dronk men uit de put en koken deed men in de open haard. Op haar elfde zag ze het Noorderlicht maar toen ze dat thuis aan haar ouders vertelde wilde niemand haar geloven. Ook de rest heeft zij allemaal zien komen: de eerste Zeppelin, de komst van radio, televisie, centrale verwarming, koelkast, diepvries en ga zo maar door, om nog maar te zwijgen over internet. Ook de aanleg van de A2 in haar achtertuin, iets dat veel indruk op haar maakte. In de eeuw van Nel veranderde het leven sneller dan ooit in de duizenden jaren daarvoor. Zij heeft het allemaal meegeemaakt en er intens van genoten. Nel beleefde de geschiedenis niet alleen, ze schreef ook geschiedenis. En vanaf nu is zij zelf geschiedenis.

Namens de Erfgoedgemeenschap
Nederweert, Alfons Bruekers